ReArm Europe vai Euroopan puolustusmekanismi?

Vesa Vihriälä

7.5. 2025

Lähtökohta

- Venäjän uhka merkittävä ja pysyvä
- USA:n tukeen Euroopan turvallisuudelle ei voi enää luottaa
  - Ukraina
  - Naton artikla 5

Seuraus

Eurooppa kyettävä itsenäisesti

- varmistamamaan Ukrainan itsenäisyys ja suvereniteetti
- luomaan uskottava oma kyky puolustautua Venäjää vastaan

ReArm Europe

1) uusi SAFE-rahoitusväline jäsenvaltioiden puolustusinvestointien tueksi (150 miljardia €)
2) EU:n finanssipoliittisten sääntöjen poikkeuslausekkeiden aktivointi puolustusmenojen lisäyksen rahoittamiseksi (-> 650 mrd. €)
3) EU-rahoitusvälineiden joustavampi käyttö puolustusinvestointeihin,
4) Euroopan investointipankin (EIP) roolin vahvistaminen
5) yksityisen rahoituksen saatavuuden parantaminen.

Riski: ei tuo olennaista ratkaisua nykyongelmiin

- Ei kannustimia riittäviin kokonaispanostuksiin (vapaamatkustaminen)
- Erityisesti strategisten suorituskykyjen hankinta jää liian heikoksi
- Hankinnat jäävät pääosin kansallisiksi ja suosivat omia toimittajia =>
  - Suuret yksikkökustannukset
  - Hajanaiset, ei-yhteensopivat järjestelmät
- Britannian ja muiden ei-EU-maiden kytkeminen mukaan vaikeaa

- Kaikki nämä seikat erityisen ongelmallisia Suomen kaltaiselle etulinjan maalle

Minimimuutostarpeita

- SAFE:n lainojen ehtona kattavampi yhteishankinta
- Mahdollisuus puhtaasti kansallisiin SAFE-rahoitettuihin hankintoihin kokonaan pois
- EDA:lle vahvempi rooli yhteishankintojen organisoijana ja kilpailuttajana
- VKS:n poikkeuslausekkeen hyödyntämisen ehdoksi osallistuminen strategisten hankintojen rahoittamiseen?
- Britannia mukaan ”kotimaisten” toimittajien joukkoon

Lupaavampi vaihtoehto: Euroopan puolustusmekanismi

- Hallitusvälisellä sopimuksella mekanismi koordinoimaan ja (tilapäisesti) rahoittamaan puolustushankintoja
  - Britannia ym. kytkentä helppoa
  - Jarruttajat eivät voisi hidastaa päätöksentekoa kuten EU-instituutioissa
- Rahoitus EU-budjetista, uusista omista varoista, jäsenten pääomasijoituksilla, yhteisvelalla, kunnes jäsenet maksavat osuutensa
- Tilaisi ja omistaisi uudet strategiset suorituskyvyt (maksu BKT-suhteissa)
- Tilaisi kilpailutuksen perusteella valituilla alueilla yhteishankinnat (maksu kansallisten tilausten mukaisesti) => yksikkökustannusten lasku
- Lainoittaisi jäsenmaiden hankintoja (etulinjan mailla erityisehdoin)
- Hankinnat (lähtökohtaisesti) vain jäsenmaista => kannustin osallistua

Suomen etu vahvasta yhteistoiminnasta

- Kokonaispanostuksen lisäys hyödyttää erityisesti etulinjan maita
- Yksikkökustannusten lasku hyödyttää erityisesti tiukan julkisen talouden maita
- Kilpailutukseen perustuvat yhteishankinnat hyödyttävät innovatiivisia, kustannustehokkaita tuottajia

Kiitos

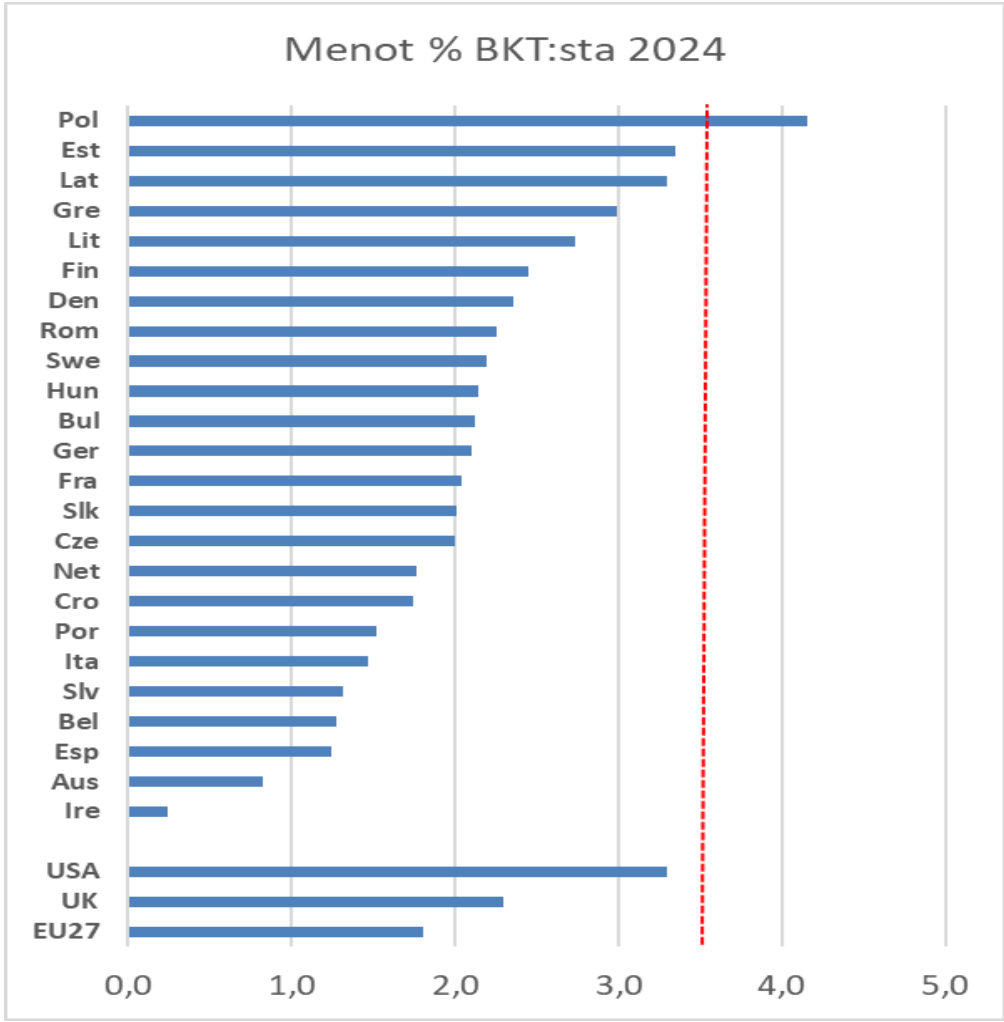
Uskottava itsenäinen puolustus

Kiel Institute:

- USA:n maasotakyvyn korvaaminen vaatisi 300 000 sotilaan lisän, jos yhtä hyvin varustettu ja koordinoitu
- => karkea arvio lyhyen ajan vuosittaisesta menotasosta **3,5%** BKT:sta

- Strategiset kyvyt ja koordinaatio=?
- Ydinasepelote=?

Iso muutos nykytilanteeseen

Panostusten määrittäjät: uhan läheisyys, julkinen talous

- Etulinjan maat panostavat paljon
- Puolueettomat ja kaukana olevat vähän
- Kaukana olevilla isoilla mailla julkinen talous ahdas
- Etulinjan maista vain Suomi merkittävästi velkaantunut

- Saksa muuttanut nyt radikaalisti linjaansa

